

Aan: Gemeente Oldenzaal
Van: Mariëlle Hoff, Jorien Spanjaard, Martin van der Zwan
Onderwerp: Plan van Aanpak Thematraject Afvalbakken (concept)
Datum: 07-03-2013
Kenmerk: 2013215

Thematrajecten AgentschapNL

Agentschap NL ondersteunt gemeenten al een aantal jaren om zwerfafval aan te pakken. Er is inmiddels veel kennis en ervaring opgedaan.

De huidige Thematrajecten zijn er op gericht om die kennis en ervaring breed in te zetten en gemeenten op specifieke aspecten van zwerfafvalbestrijding verder te helpen. Het Thematraject MAS doet dat door ondersteuning te bieden bij het opstarten of opschalen van Maatschappelijke Stages op scholen rond het onderwerp zwerfafval.

Adviesbureau PLAN terra BV voert het Thematraject MAS namens het Agentschap uit in de gemeente Oldenzaal.

Achtergrondsituatie Oldenzaal

Het bestrijden van zwerfafval is een belangrijk speerpunt in de gemeente Oldenzaal. Ook op en rond de middelbare scholen wordt stevig ingezet op het tegengaan ervan. Er zijn de afgelopen jaren veel acties en maatregelen genomen, zowel binnen de scholen als op snoeproutes van en naar de verschillende winkelcentra. Elk van de drie scholen, ieder deel uitmakend van de overkoepelende scholengemeenschap Carmel College, legt daarbij zijn eigen accenten. De locaties Potskampstraat en De Thij zijn het meest actief, vooral omdat rond deze scholen de meeste overlast van zwerfafval wordt ervaren. Een overzicht van alle maatregelen hiervan is opgenomen in onderstaand kader.

Acties en maatregelen zwerfafval

Carmel College, locatie Potskampstraat:

- waarschuwingscampagne start schooljaar
- corvee
- al het afval van 1 dag in de aula neerwerpen
- plaatsen van extra afvalbakken
- ondernemers Albert Heijn en Jumbo benaderd om op te treden tegen zwerfafval
- meelopen met surveillanten op scholen

Carmel College, locatie de Thij:

- afvalbakken pimpen
- bordjes met waarschuwingen
- surveillance door leerkrachten
- voorlichting aan ouders tijdens schoolavonden over handhaving op zwerfafval
- postercampagne tegen zwerfafval
- meelopen met surveillanten op scholen
- kunstwerk maken van afval (?)

Algemeen

- filmpje TV oost

Al deze inzet heeft gedeeltelijk een positief effect. Zo is het aantal klachten over zwerfafval in de directe omgeving van de scholen afgenomen. Ook is het voorzieningsniveau (in de vorm van het aantal afvalbakken) op peil.

Tegelijkertijd heerst het gevoel dat er telkens 'opnieuw' moet worden begonnen. De ervaring leert dat er weinig continuïteit in alle acties is en dat telkens nieuwe generaties leerlingen weer telkens op nieuwe manieren 'opgevoed' moeten worden.

Bovendien leunt het aanpakken van zwerfafval sterk op de inzet van toezichthouder Thea Ophuis. Zij is de spin in het web in het organiseren en aanjagen van acties om zwerfafval tegen te gaan. Dat is aan de ene kant de kracht van de huidige aanpak, omdat ze de taak met veel enthousiasme uitvoert, maar aan de andere kant ook een risico; zodra zij minder beschikbaar is of niet enthousiasmeert, raakt het onderwerp zwerfafval snel uit het vizier.

Ten slotte is er weinig sprake van afstemming tussen de acties op zwerfafval die door de scholen worden gedaan en de inzet die ondernemers doen. Het vermoeden is dat deze partijen meer aan elkaar kunnen hebben. Vooral de rol van de ondernemers zou daarbij uitgebreid kunnen worden.

Zwerfafvalaanpak in balans

Er is in de zwerfafvalaanpak in de gemeente Oldenzaal daarom behoefte aan:

1. Inzicht in hoe de verschillende partijen die te maken hebben met de zwerfafvalaanpak nu aankijken tegen de situatie. Hoe ervaren de scholen de situatie nu? Wat vinden de ondernemers? Waar ligt de prioriteit in aandacht voor het onderwerp? Welke klachten komen nog van bewoners rond de scholen? Kan er meer gezamenlijk worden opgetrokken? Wat kan de gemeente nog doen? Hoe zorgen we voor meer continuïteit?
2. Het opmaken van de balans in soorten instrumenten die kunnen worden ingezet. Een aanzienlijk deel van de huidige aanpak bestaat uit repressieve acties. Ervaringen in het land laten zien dat handhaving vooral zin heeft in combinatie met positieve acties. Het in balans brengen van repressieve en positieve acties kan zorgen voor meer effect op het gedrag van leerlingen op lange termijn.
3. Het meer afstemmen/ inbedden van de zwerfafvalaanpak rond scholen in de gemeentelijke organisatie. Wie is voor welke taken inzetbaar? Waar ligt de koppeling met ander

gemeentelijk beleid rond afval? Aan welke hulpmiddelen, zoals een jaarrooster, of een cursus is nog behoefte? Wanneer zijn we tevreden?

Invulling Thematraject MAS

Het thematraject MAS wordt ingezet om 'een Oldenzaalse aanpak' voor het tegengaan van zwerfafval rond scholen te formuleren. Daarbij wordt uitgegaan van alle inzet die er nu al is; aangevuld en afgewogen met de ideeën en wensen die leven bij de verschillende partijen. Centraal staat in elk geval een bijeenkomst waarin alle partijen die met zwerfafval op snoeproutes te maken hebben elkaar ontmoeten.

We stellen de volgende stappen voor:

Stap	Doel /opmerkingen	Uren PLAN terra
Intake (2x)	Reeds plaatsgevonden	10
Plan van aanpak		8
Bijeenkomst met scholen, ondernemers en gemeente	Door middel van het spelen van het PLAN terra zwerfafvalspel gaan scholen, ondernemers en gemeente met elkaar in gesprek. Deze bijeenkomst kan worden aangevuld met een 'inspiratiedeel'; bijvoorbeeld 'Hoe kijken jongeren tegen zwerfafval aan?'	- organisatie bijeenkomst, incl benaderen partijen (8) - voorbereiding bijeenkomst (8) - uitvoering (8)
Uitwerken van de aanpak	Afhankelijk van de uitkomst van de bijeenkomst, werken we (de eerste stappen van) één of een aantal maatregelen uit.	14
Opstellen van een praktisch werkdocument 'Aanpak zwerfafval snoeproutes'	We bundelen alle maatregelen in een werkdocument met korte beschrijvingen van alle maatregelen, maar ook handige praktische informatie, zoals namen en e-mailadressen van contactpersonen bij de scholen, ondernemers en de gemeente. Het werkdocument kan in overleg de vorm van een jaarkalender hebben.	18

Zwerfafvalspel

Het zwerfafvalspel van PLAN terra bestaat uit een set van tientallen kaarten, met daarop allemaal maatregelen in de strijd tegen zwerfafval. Een aantal van deze kaarten is hieronder weergegeven.

Deze kaarten bieden een goede aanleiding om met elkaar in gesprek te gaan. Welke maatregelen worden herkend door Oldenzaal? Wat is 'de rode draad' in deze maatregelen? Wat doen ondernemers, wat doet de gemeente en wat de scholen? Welke maatregelen spreken aan die nog niet ingezet worden? Welke daarvan zijn haalbaar? Wat spreken we af?

Al spelend wordt zo toegewerkt naar een samenhangende, weloverwogen aanpak.

De betrokken partijen (voorstel)

Contactpersoon	Contactgegevens
Gemeente Oldenzaal, Teja Ophuizen Toezichthouder zwerfafval	...
Gemeente Oldenzaal, Gerard Remerink, senior medewerker stadswerken.	Telefoon: 0541 58 81 96 E-mail: g.remerink@oldenzaal.nl
Gemeente Oldenzaal, Albert Esschendal Toezichthouder parkeerbeleid en zwerfafval	Telefoon: 0541-588111/06 12505470 E-mail: a.esschendal@oldenzaal.nl
Gemeente Oldenzaal, Leidinggevende Teja Ophuizen	
Contactpersoon Schoonmaakdienst/organisatie	
Ondernemersvereniging winkelcentrum 'De Thij'	
Ondernemersvereniging winkelcentrum 'De Driehoek' en 'De vijfhoek'	
Contactpersonen middelbare scholen locaties 'De Thij', 'Lyceum' en 'Potskampstraat'	
Carmel College De Thij Marieke Olde Riekerink Hoofd facilitaire dienst	...
Carmel College De Potskamp Harm Middelburg Adjunct directeur locatie Potskamp	06 41 33 37 04
Carmel College Lyceumstraat	
Contactpersonen leerlingenraad middelbare scholen locaties 'De Thij', 'Lyceum' en 'Potskampstraat'	

Resultaat

Samenvattend is het resultaat:

1. Een meer afgestemde en continue aanpak voor zwerfafval rond scholen, waarbij alle betrokkenen minimaal weten wat allemaal gebeurt in de gemeente Oldenzaal en wat de eigen rol is
2. Een werkdocument met een beschrijving van de 'Oldenzaalse aanpak'
3. Een aanvang in het uitwerken van één of meerdere aanvullende maatregelen (afhankelijk van uitkomst bijeenkomst)

Uren PLAN terra

PLAN terra kan maximaal 96 uren besteden aan het Thematraject. In bovenstaande raming is 80 uur opgenomen. De overige uren besteden we (verplicht) aan algemene uren ten behoeve van landelijke kennisuitwisseling en terugkoppeling naar Agentschap NL (16 totaal).